

Til lovforslag nr. L 101. Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 1. juni 2007*)

Forslag

til

Lov om ændring af forsikringsaftaleloven og forskellige andre love

(Begunstigelser i forsikringsordninger og ændringer som følge af arveloven m.v.)

§ 1

I lov om forsikringsaftaler, jf. lovbekendtgørelse nr. 999 af 5. oktober 2006, som ændret ved § 5 i lov nr. 539 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 102 affattes således:

»§ 102. Forsikringstageren kan ved forsikringens tegning eller senere indsætte en anden som begunstiget. Ved forsikringstagerens død udbetales forsikringssummen umiddelbart til den begunstigede.

Stk. 2. Forsikringstageren kan tilbagekalde indsættelsen, medmindre forsikringstageren over for den begunstigede har givet afkald på dette. Forsikringstagerens ret til at tilbagekalde indsættelsen går ikke over på den pågældendes arvinger eller dødsbo.

Stk. 3. Selskabet skal senest samtidig med underretningen af den begunstigede om forsikringsbegivenhedens indtræden underrette den skifteret, der behandler forsikringstagerens dødsbo, jf. § 2 i lov om skifte af dødsboer, om begunstigelsesindsættelsen, forsikringssummens størrelse og om, hvorvidt udbetaling er sket. Skifteretten skal herefter underrette forsikringstagerens ægtefælle og livsarvinger og vejlede om indholdet af § 104.«

2. I § 103 indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Forsikringstageren kan ved testamente eller ved indsættelse efter *stk. 1* bestemme, at forsikringssummen skal være den begunstigedes særeje.

Stk. 3. Forsikringstageren kan ved indsættelse efter *stk. 1* bestemme, at forsikringssummen skal båndlægges. Arvelovens § 61 finder tilsvarende anvendelse. Hvis forsikringstageren ikke i forbindelse med beslutningen om båndlæggelse har bestemt, hvilken forvaltningsafdeling der skal forvalte den båndlagte arv, bestemmer den skifteret, der behandler boet efter forsikringstageren, jf. § 2 i lov om skifte af dødsboer, hvem forsikringsselskabet skal udbetale forsikringssummen til.«

3. § 104 affattes således:

»§ 104. Hvis indsættelse af en begunstiget må anses for urimelig over for forsikringstagerens ægtefælle eller en livsarving, kan det ved dom bestemmes, at forsikringssummen helt eller delvis skal tilfalde ægtefællen eller en livsarving i stedet for den begunstigede. Beløbet kan ikke overstige, hvad der ville være tilfaldet den pågældende som boslod og tvangsarv, jf. arvelovens § 5, § 10 og § 11, *stk. 2*, hvis forsikringssummen i stedet var tilfaldet forsikringstagerens solvente bo.

Stk. 2. Ved afgørelse efter *stk. 1* skal der navnlig lægges vægt på

- 1) baggrunden for indsættelsen af den begunstigede,
- 2) ægtefællens, en livsarving og den begunstigedes økonomiske behov og
- 3) omstændighederne i øvrigt.

Stk. 3. Har ægtefællen eller en livsarving inden udbetaling af forsikringssummen til den begunstigede gjort indsigelse over for selskabet mod

F. t. 1. vedr. forsikringsaftaleloven m.v.

udbetalingen, må forsikringsselskabet ikke udbetale forsikringssummen til den begunstigede, før det ved forlig eller dom mellem den begunstigede og de efterladte er afgjort, hvem der har ret til forsikringssummen. Selskabet kan dog altid udbetale indtil en tredjedel af forsikringssummen til den begunstigede, og, hvis den pågældende sørger for forsikringstagerens begravelse, et passende beløb til afholdelse af udgifter herved.

Stk. 4. En sag efter stk. 1 skal anlægges af ægtefællen eller en livsarving mod den begunstigede inden 1 år efter, at forsikringstageren er afgået ved døden.«

4. § 105 affattes således:

»§ 105. Ved fortolkningen af bestemmelser om indsættelse af en begunstiget anvendes stk. 2-4, hvis ikke andet fremgår af omstændighederne, når forsikringssummen skal udbetales ved forsikringstagerens død.

Stk. 2. Er forsikringstagerens ægtefælle indsat som begunstiget, anses den ægtefælle, som forsikringstageren ved sin død levede i ægteskab med, som begunstiget.

Stk. 3. Har forsikringstageren indsat sine børn som begunstigede, anses den pågældendes livsarvinger, herunder den pågældendes adoptivbørn og disses livsarvinger, som begunstigede, hver for den andel, arveloven tildeler den pågældende.

Stk. 4. Er forsikringstagerens arvinger indsat som begunstigede, får arvingerne del i forsikringssummen efter det forhold, som de pågældende i henhold til testamente eller loven er arveberettiget efter forsikringstageren.«

5. Efter § 105 indsættes:

»§ 105 a. Medmindre andet fremgår af omstændighederne, anses som nærmeste pårørende forsikringstagerens ægtefælle, en samlever, der opfylder kravene i stk. 2, børn eller arvinger i nævnte rækkefølge.

Stk. 2. For at være omfattet af stk. 1 skal en samlever leve sammen med forsikringstageren på fælles bopæl og

- 1) vente, have eller have haft et barn sammen med forsikringstageren eller
- 2) have levet sammen med forsikringstageren i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.

Stk. 3. En fælles bopæl som nævnt i stk. 2 anses ikke for ophørt ved midlertidigt ophold i anden bolig eller ved ophold i institution.

§ 105 b. Har forsikringstageren ikke indsat en begunstiget, og skal forsikringssummen udbetales ved forsikringstagerens død, tilfalder forsikringssummen forsikringstagerens nærmeste pårørende, jf. § 105 a. Er der ikke nogen nærmeste pårørende, tilfalder forsikringssummen forsikringstagerens dødsbo.

Stk. 2. Forsikringssummen tilfalder forsikringstagerens dødsbo, hvis forsikringstageren har bestemt, at der ikke skal være indsat en begunstiget.«

§ 2

I lov nr. 293 af 24. april 1996 om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparring i pengeinstitutter foretages følgende ændringer:

1. § 2 affattes således:

»§ 2. Kontohaveren kan ved opsparingsordningens oprettelse eller senere indsætte en anden som begunstiget. Ved kontohaverens død udbetales de opsparede midler umiddelbart til den begunstigede.

Stk. 2. Kontohaveren kan tilbagekalde indsættelsen, medmindre kontohaveren over for den begunstigede har givet afkald på dette. Kontohaverens ret til at tilbagekalde indsættelsen går ikke over på den pågældendes arvinger eller dødsbo.

Stk. 3. Pengeinstituttet skal senest samtidig med underretningen af den begunstigede om kontohaverens dødsfald underrette den skifteret, der behandler kontohaverens dødsbo, jf. § 2 i lov om skifte af dødsboer, om begunstigelsesindsættelsen, det opsparede beløb og om, hvorvidt udbetaling er sket. Skifteretten skal herefter underrette kontohaverens ægtefælle og livsarvinger og vejlede om indholdet af § 4.«

2. I § 3 indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Kontohaveren kan ved testamente eller ved indsættelse efter stk. 1 bestemme, at de opsparede midler skal være den begunstigedes særeje.

Stk. 3. Kontohaveren kan ved indsættelse efter stk. 1 bestemme, at de opsparede midler skal båndlægges. Arvelovens § 61 finder tilsvarende anvendelse. Hvis kontohaveren ikke i forbindelse med beslutningen om båndlæggelse har be-

stemt, hvilken forvaltningsafdeling der skal forvalte de båndlagte midler, bestemmer den skifteret, der behandler boet efter kontohaveren, jf. § 2 i lov om skifte af dødsboer, hvem pengeinstituttet skal udbetale de opsparede midler til.«

3. § 4 affattes således:

»§ 4. Hvis indsættelse af en begunstiget må anses for urimelig over for kontohaverens ægtefælle eller en livsarving, kan det ved dom bestemmes, at de opsparede midler helt eller delvis skal tilfalde ægtefællen eller en livsarving i stedet for den begunstigede. Beløbet kan ikke overstige, hvad der ville være tilfaldet den pågældende som boslod og tvangsarv, jf. arvelovens § 5, § 10, og § 11, stk. 2, hvis de opsparede midler i stedet var tilfaldet kontohaverens solvente bo.

Stk. 2. Ved afgørelse efter stk. 1 skal der navnlig lægges vægt på

- 1) baggrunden for indsættelsen af den begunstigede,
- 2) ægtefællens, livsarvingernes og den begunstigedes økonomiske behov og
- 3) omstændighederne i øvrigt.

Stk. 3. Har ægtefællen eller en livsarving inden udbetaling af de opsparede midler til den begunstigede gjort indsigelse over for pengeinstituttet mod udbetalingen, må pengeinstituttet ikke udbetale de opsparede midler til den begunstigede, før det ved forlig eller dom mellem den begunstigede og de efterladte er afgjort, hvem der har ret til de opsparede midler. Pengeinstituttet kan dog altid udbetale indtil en tredjedel af de opsparede midler til den begunstigede og, hvis den pågældende sørger for kontohaverens begravelse, et passende beløb til afholdelse af udgifterne herved.

Stk. 4. En sag efter stk. 1 skal anlægges af ægtefællen eller livsarvingerne mod den begunstigede inden 1 år efter, at kontohaveren er afdød ved døden.«

4. § 5 affattes således:

»§ 5. Ved fortolkningen af bestemmelser om indsættelse af en begunstiget anvendes stk. 2-4, hvis ikke andet fremgår af omstændighederne, når de opsparede midler skal udbetales ved kontohaverens død.

Stk. 2. Er kontohaverens ægtefælle indsat som begunstiget, anses den ægtefælle, som kontohaveren ved sin død levede i ægteskab med, som begunstiget.

Stk. 3. Har kontohaveren indsat sine børn som begunstigede, anses den pågældendes livsarvinger, herunder den pågældendes adoptivbørn og disses livsarvinger, som begunstigede, hver for den andel, arveloven tildeler den pågældende.

Stk. 4. Er kontohaverens arvinger indsat som begunstigede, får arvingerne del i de opsparede midler efter det forhold, som de pågældende i henhold til testamente eller loven er arveberettiget efter kontohaveren.«

5. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Medmindre andet fremgår af omstændighederne, anses som nærmeste pårørende kontohaverens ægtefælle, en samlever, der opfylder kravene i stk. 2, børn eller arvinger i nævnte rækkefølge.

Stk. 2. For at være omfattet af stk. 1 skal en samlever leve sammen med kontohaveren på fælles bopæl og

- 1) vente, have eller have haft et barn sammen med kontohaveren eller
- 2) have levet sammen med kontohaveren i et ægteskabslignende forhold på den fælles bopæl i de sidste 2 år før dødsfaldet.

Stk. 3. En fælles bopæl som nævnt i stk. 2 anses ikke for ophørt ved midlertidigt ophold i anden bolig eller ved ophold i institution.

§ 5 b. Har kontohaveren ikke indsat en begunstiget, og skal de opsparede midler udbetales ved kontohaverens død, tilfalder de opsparede midler kontohaverens nærmeste pårørende, jf. § 5 a. Er der ikke nogen nærmeste pårørende, tilfalder de opsparede midler kontohaverens dødsbo.

Stk. 2. De opsparede midler tilfalder kontohaverens dødsbo, hvis kontohaveren har bestemt, at der ikke skal være indsat en begunstiget.«

§ 3

I lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 7 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Skifteretten kan bestemme, at der bortset fra indhentelse og afgivelse af oplysninger efter stk. 2 og 4 ikke skal foretages yderligere eftersøgning af arvinger, hvis omkostningerne herved ikke vil stå i rimeligt forhold til boets midler.«

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 6 og 7.

2. I § 13, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»En tvangsarving, der skal have sin tvangsarv udbetalt kontant, jf. arvelovens § 50, stk. 2, 1. pkt., anses som arving.«

3. I § 22, stk. 1, ændres »§§ 7 a og 7 b« til: »§ 11, stk. 1-3.«

4. I § 22 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Ægtefællen skal senest i forbindelse med boets udlevering indkalde boets kreditorer efter reglerne om proklama i kapitel 20. Skifteretten kan betinge udleveringen af, at anmeldelsen til Statstidende sendes gennem skifteretten.«

5. I § 24, stk. 1, ændres »kapitel 3« til: »kapitel 4«.

6. I § 24 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Ægtefællen skal senest i forbindelse med boets udlevering indkalde boets kreditorer efter reglerne om proklama i kapitel 20. Skifteretten kan betinge udleveringen af, at anmeldelsen til Statstidende sendes gennem skifteretten.«

7. I § 36, nr. 6, ændres »arvelovens § 16, stk. 2,« til: »arvelovens § 25, stk. 2,«.

8. I § 48 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. § 7, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

9. § 81, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Proklama skal udstedes, når et bo skiftes eller udleveres efter §§ 22 eller 24.«

10. I § 101 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Indsigelser mod gyldigheden af en testamentarisk disposition efter arvelovens § 66 afgøres af skifteretten ved kendelse.«

11. Efter kapitel 30 indsættes:

»Kapitel 30 a

Samlevers ret til overtagelse efter vurdering

»§ 111 a. En længstlevende samlever har ret til at overtage den hidtidige fælles bolig og sædvanligt indbo mod at betale vurderingsbeløbet kontant til boet, hvis parterne på dødstidspunktet

- 1) levede sammen på fælles bopæl i et ægte-skabslignende forhold og havde gjort det i de sidste 2 år forud for dødsfaldet eller
- 2) levede sammen på fælles bopæl og ventede, havde eller havde haft et fællesbarn.

Stk. 2. En fælles bopæl anses ikke for ophørt ved midlertidigt ophold i anden bolig eller ved ophold i institution.

Stk. 3. For en samlever, der ved testamente er indsat som arving, anses retten efter stk. 1 som en ret til inden for sin arvelod at overtage de pågældende genstande til vurderingsbeløbet mod at betale et eventuelt overskydende beløb kontant til boet.

Stk. 4. Ønsker samleveren og en arving at overtage det samme aktiv, har samleveren fortrinsret. En særlivsarving efter den førstafdøde samlever har dog fortrinsret til at overtage aktivet, hvis dette har særlig erindringsværdi for den pågældende.

Stk. 5. Stk. 1-4 finder ikke anvendelse for aktiver, som arveladeren har rådet over ved testamente.

Stk. 6. Tvister efter stk. 1-4 behandles som sager om retten til at arve, herunder retten til at overtage aktiver efter vurdering, jf. § 89, stk. 1, nr. 1.«

§ 4

I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 936 af 8. september 2006, som ændret ved § 7 i lov nr. 539 af 8. juni 2006, § 12 i lov nr. 1563 af 20. december 2006 og § 2 i lov nr. 181 af 28. februar 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 36 i, stk. 2, 1. og 2. pkt., affattes således:

»I boer, der har været udleveret til almindeligt privat skifte eller til behandling ved bobestyrer og derefter udleveres til uskiftet bo, afgøres afgiftspligten efter § 36 c på grundlag af den formueoversigt, der skal indleveres efter arvelovens § 22. Afgiften forfalder til betaling ved indlevering af formueoversigten.«

2. § 36 l ophæves.

3. I § 49, stk. 2, indsættes som nr. 11:

»11) Første kopi til den førstafdøde ægtefælles livsarvinger af den formueoversigt, som ægtefællen skal indlevere ved udlevering af et bo til uskiftet bo.«

§ 5

I lov om en garantifond for indskydere og investorer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1066 af 10. december 2003, foretages følgende ændring:

1. I § 9, stk. 2, nr. 10, ændres »arvelovens §§ 61 og 65,« til: »arvelovens §§ 54 og 61,«.

§ 6

I lov om afgift af dødsboer og gaver (boafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 971 af 22. september 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, *litra d*, indsættes efter »i en ældrebolig,«: »eller en person, der på tidspunktet for dødsfaldet levede sammen på fælles bopæl med afdøde og venter, har eller har haft et barn sammen med afdøde, herunder også når den fælles bopæl er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig,«.

2. I § 3, stk. 1, indsættes efter *litra b* som nyt *litra*: »c) afgiftspligtige udbetalinger fra en pensionsordning som nævnt i pensionsbeskatningslovens § 25, stk. 1, nr. 6, eller § 29, stk. 1, til en frasepareret eller fraskilt ægtefælle, der senest som led i skiftet af fællesboet ved separationen eller skilsmissen er indsat som uigenkaldeligt begunstiget,«.

Litra c-f bliver herefter *litra d-g*.

3. § 8, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

4. I § 10, stk. 6, 1. pkt., udgår »og 4«.

5. § 12, stk. 1, 4. pkt., ophæves, og i § 12, stk. 1, 5. pkt., der bliver 4. pkt., ændres »stk. 4,« til: »stk. 3,«.

6. I § 20, stk. 5, ændres »§ 8, stk. 4,« til: »§ 8, stk. 3,«.

7. I § 36 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6*. Er der givet henstand med udbetaling af arv efter arvelovens §§ 35-37, gives der ligeledes henstand med betaling af den boafgift, der hviler på arvekravet. Boafgiften forfalder til betaling, når henstanden efter arvelovens §§ 35-37 udløber, eller hvis arvekravet overdrages eller belånes. Boafgiften forrentes ikke i henstandsperioden.«

§ 7

I lov om beskatning ved dødsfald (dødsbo-skatte-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 908 af 28. august 2006, som ændret ved § 2 i lov nr. 1580 af 20. december 2006 og lov nr. 348 af 18. april 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 58, stk. 2, 1. pkt., og § 71, stk. 4, ændres »arvelovens § 7 a eller § 7 b« til: »arvelovens § 11, stk. 1 og 2, jf. dog stk. 4«.

§ 8

I lov om beskatningen af pensionsordninger m.v. (pensionsbeskatningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1120 af 10. november 2006, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 398 af 30. april 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, nr. 4, *litra d*, indsættes efter »i en ældrebolig, eller«: »en person, der på tidspunktet for dødsfaldet levede sammen på fælles bopæl med afdøde eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig, og venter, har eller har haft et barn sammen med afdøde, eller«.

2. I § 5, stk. 2, ændres »§ 105, stk. 5,« til: »§ 105 a,«.

3. I § 11 A, stk. 1, nr. 6, og § 12, stk. 1, nr. 4, ændres »§ 5, stk. 5,« til: »§ 5 a«.

§ 9

Loven træder i kraft den 1. januar 2008.

§ 10

Stk. 1. Lov om forsikringsaftaler § 102, stk. 3, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, lov om forsikringsaftaler § 104 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter § 2, stk. 3, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 1, og lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter § 4 som affattet ved denne lovs § 2, nr. 3, finder ikke anvendelse på en begunstigelsesindsættelse, der er foretaget før lovens ikrafttræden, hvis

- 1) indsættelsen er uigenkaldelig eller
- 2) den begunstigede er forsikringstagerens eller kontohaverens tvangsarving.

Stk. 2. Lov om forsikringsaftaler § 105 a og § 105 b som affattet ved denne lovs § 1, nr. 5, og lov om visse civilretlige forhold m.v. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter § 5 a og § 5 b som affattet ved denne lovs § 2, nr. 5, finder anvendelse på begunstigelsesindsættelser, der foretages efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Lovens §§ 3-5, § 6, nr. 1 og 3-7, og §§ 7 og 8 finder anvendelse, når dødsfaldet indtræder efter lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Lov om afgift af dødsboer og gaver § 3, stk. 1, litra c, som indsat ved denne lovs § 6, nr. 2, har virkning for udbetalinger, der finder sted den 1. januar 2008 eller senere.

§ 11

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. §§ 1-3 og 5 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

SVEND AUKEN

/ Birthe Skaarup